

A Civiljogászok Vitatársaságában „*Anyagi jog contra telekkönyv*“ címmel *dr. Blau György* tartott előadást 1927. december hó 15-én. Előadó gondolatmenete körülbelül a következő volt: Az írott jog és a theória (Zsögöd) szerint nem létezik, ellenben az állandó judikatura szerint létezik olyan általános jogszabály, hogy a telekkönyv csak a jóhiszemben szerzett jogokat védi. A gyakorlat messzemenő esetszerűséggel bírálja azt, hogy fennforog-e a jóhiszem és e címen mindenféle olyan körülményt tekint relevánsnak, mely az írott jog szerint irreleváns volna. Mélyebben nézve, a gyakorlat különböző etikai követelményeket érvényesít esetszerűleg az általános és szigorú formálrendre törekvő telekkönyvi joggal szemben. Mégis felismerhetők a judikaturában bizonyos elvi kifejeződések is. Ilyen volt főleg régebben az, hogy a telekkönyvnek konstitutív jellegtől eltekintve, ingatlanokra is a fizikai tradíciót tekintették dologjogilag irányadónak, mint ingókra szokásos. Ujabbán pedig eltekintenek sokszor a tradíció megkivánásától is és pusztán kötelmi címeket ruháznak fel dologi védettséggel az ingatlanok tekintetében is, hasonlóan a francia magánjogban és a mi laikus köztudatunkban élő gondolatokhoz. Ebben egy általánosabb fejlődés elemei rejlenek: a kötelmek eldologiasodása, vagy ami kb. ugyanoda vezet, — dologi jogok tényamasaként pusztá kötelmi tényálladékoknak elégségesként elfogadása. Az előadó főleg az utolsó 20 év judikaturájából hozott fel illusztrálásul gazdag anyagot és a fejlődés irányta tekintetében rámutatott a gyakorlat tendenciáinak összefüggésére a polg. tvkv. javaiata bizottsági szövegének 1461., 1486. stb. §§-val. Mig régebben főleg a kétszeri eladás körül volt jelentősége a vázolt szempontoknak, addig újabbán legsűrűbben az üres telekkönyvi helyzet alapján szerzett jelzalogjog érvénytelenítése iránt szokott fellépni a telekkönyvön kívül tulajdont szerzett fél.

1927. december hó 1-én tartotta meg *dr. Wolf Ernő Spengler jogelméletéről* szóló előadását. Az előadó ismertette Spenglernek a jogfejlődésről szóló elméletét, kiemelve azt a körülményt, hogy Spengler a jogfejlődéssel csak egy mellékes tételének bizonyításaképpen foglalkozik. A spengleri filozófikus elmélet rövid ismertetése után az előadó rámutatott arra, hogy Spengler jogelméletének alaptétele az, hogy az európai nemzetek a római joggal egy más, nekik merőben idegen kultúrának jogát vették át és ezt sem a maga tiszta és virágkorban levő alakjában, hanem hamisi'ott, előregedett és más kultúrákon átszírt formájában. Mi a római jognak Spengler szerint a „mágikus“, tehát arab, keleti formáját kaptuk meg, mert hiszen a klasszikus jogászok majdnem mind keletiek. (Ulpian Thyrusból származott phöniciái, Paulus pedig örmény volt.) Helyesen mutat rá Spengler arra, hogy a római jogból beitatott formák gátolják a jognak ugy a gazdasági rendszerhez való simulását, mint pedig annak nemzeti jellegének kifejlődését. A római élet statikus volt, a mai dinamikus, ami azt jelenti, hogy ma megszűnt a tárgyi — mondjuk ingatlanj — gondolkozás és mindinkább előtérbe nyomul a mozgótökének és vele szemben a mozgásban (dinamikus) levő jogi elgondolásnak domináló szerepe. Az

előadó. a német jogirodalomban megjelent műveknek ismertetése után különösen kidomborította a jogi gondolkodásnak a hitel-jogban és különösképen a részvényjogban való előretörését, ismertetve a Schmalenbach-féle ugynevezett jövedelmezőségi mérlegtheóriát. Az előadást igen magas nivón tartott vita követte, amelynek során felszólaltak i. j. Szigeti László, Blau György, aki különösképen kidomborította a spengleri elméletnek praktikus voltát és kiemelte annak bizonyos jogterületen való abszolút igazát. Igen érdekes volt Balás P. Elemérnek nayszabásu, szinte önálló előadásnak beillő felszólalása, amelyben kifejtette azt, hogy a jog területén is ki kellene fejteni az alapvető spengleri gondolkodást, amely szerinte abban áll, hogy míg a görögök három dimenzióban gondolkodtak, addig az európai kultúra tipikusan fausti (irány) gondolkodás, amelynél a statikus momentumnál sokkal fontosabb a dinamikus momentum. Kifejtette továbbá azt, hogy a kulturáknak civilizatorikus stádiuma nem jelent valami rosszat és tespedőt, amire legjobb példa éppen a kínai kultúra. Sok érdekes, egyéb jogterületről vett példával is igyekezett az új jogi gondolkodást megvilágítani. Rajta kívül felszólaltak még Székely Lajos, Vészi Mátyás, Leopold Elemér, Fornsheim Ernő, Beck Salamon, aki különösen kiemelte azt a körülményt, hogy dacára a spengleri jogelméletben rejlő sok érdekes ötletnek, mégis a jogot, fejlődési útján egyedül a gazdasági szükségletek determinálják. A vitát Meszlény Arтур összefoglaló szavai zárták be.

1928 január 12-én dr. Bařia Ignác tartott előadást „Házasságjogi esetek“ címen. Nemzetközi viszonylatban álló házasságkötési eseteket és köteléki pereket ismertetett, a szovjetházasságok kérdésére is kiterjeszkedve. A Ht. 77. § b) pontja alá tartozó egy eset kapcsán azon álláspontjának adott kifejezést, hogy a mai törvényes gyakorlat egyfelől nem nyújt kellő védelmet az elválni akaró házastárs esetlegesen törekvéseivel szemben, másfelől viszont a kétszer egyévi időhatár túl-hosszu és végeredményben védelmet nem adó. Az elhagyás körülményeinek, nevezetesen a szándékosságnak és jogos oknélküliségnek kiderítését szerinte a büntetőjogi nyomozáshoz hasonló nyomozás tárgyává kellene tenni, viszont a kétszer egyévi határidőt megrövidíteni. Ezek után az újabb judikaturából vett példákkal illusztrálta a „tevékeny bűnbánatnak“ házasság-bontó ok enyésztető szerepét, utalással a Kuriának az élet követelményeit igen helyesen méltató gyakorlatára. Az előadást követő élénk vitában Wolf Ernő, Virágh Gyula, Leopold Elemér, Zoltán József, Vági József, Doroghy Kálmán és Beck Salamon vettek részt.

Jogirodalom.

Dr. Kovács Marcell „A Polgári Perrendtartás Magyarázata“ második kiadásának negyedik füzetében különösen a 147., 186., 187., 188., 189. és 234. §-ok nagy mértékben kibővültek. Teljesen átdolgozott részletek: a 147. §-nál a perfüggőség viszonya a többi perelőfeltételek-